

Gjessø Skoles læsepolitik

Juni 2011

Læsepolitikens indhold:

- Formålet med læsepolitikken
- Indsatsområde - Faglig læsning
- Elever med læsevanskeligheder
- Læsning i SFO
- anbefalinger og ideer til hvordan undervisningen i læsning kan varetages for hver årgang
- Procedurer for evaluering af læseundervisningen efter hvert klassetrin, således at progressionen fastholdes
- Retningslinjer for, hvordan læsning bliver en del af årsplanerne i alle boglige fag

Formålet med en læsepolitik

Vi underviser i læsning for at sikre os, at eleverne gennem hele deres skoleforløb udvikler læselyst og læseglæde som grundlag for oplevelser, indsigt og personlig udvikling.

Eleverne skal beherske læsning på et niveau, der sætter dem i stand til på alle trin i skoleforløbet at anvende læsning funktionelt i deres læringsprocesser.

Med en læsepolitik vil vi opnå, at tilegnelsen af læsning foregår i en naturlig progression gennem hele skoleforløbet.

Læsepolitikken skal fungere som en hjælp for alle lærere; som en **rød tråd** for læseundervisningen.

Læsepolitikken er et dynamisk arbejdsredskab for personalet på GjessøSkole.

Det er hensigten, at den skal evalueres løbende, nye tiltag skal tilføjes og evt. andre udelades.

Indsatsområde.

Den røde tråd i faglig læsning.

Vi har fokus på faglig læsning, og mener det har stor betydning, at alle klassens lærere føler et ansvar for dette.

Det er dog dansklæreren som har ansvaret for at lære eleverne de færdigheder og strategier, der sætter dem i stand til at læse og skrive tekster af stigende sværhedsgrad.

De to teams skal løbende have fokus på faglig læsning på teammøderne og bidrage til, at alle føler et ansvar.

Teamet skal i fællesskab indlægge faglige læsekurser, hvor eleverne introduceres til faglige læseaktiviteter.

Det er den enkelte faglærer, der løbende må inddrage teknikkerne ved at anvende disse i klassens daglige arbejde.

Det er vores hensigt, at eleven lærer så mange læseforståelsesmodeller, at han/hun efterhånden selv kan vælge blandt strategierne til FØR, UNDER og EFTER læsningen. Nedenfor findes vejledende forslag til, hvornår man kan introducere de forskellige modeller.

0.-2. KLASSE	3.-6. KLASSE
<ul style="list-style-type: none"> • Stille spørgsmål til tekst, FØR • Samtale • Logbog • Tankekort • Mindmap • Brainstorm • Betydningsordkort • Associationskort	<ul style="list-style-type: none"> • Stille spørgsmål til tekst, UNDER og EFTER • Procesnotat til matematik • Ordbank • VØL • Fortællingsordkort • Tekstproblemløsning<ul style="list-style-type: none"> • Særlige kendetegn ved berettende tekster • Resume • Ordspind • Tidslinje/diagram • Tekstproblemløsning i fagtekster • Skimming

Læsevanskeligheder

Nogle børn har større eller mindre problemer med at lære at læse. På Gjessø Skole har vi gode erfaringer med en tidlig læseindsats for de børn, vi mener, vil profitere af dette i 1. klasse og senere hen.

I børnehaveklassen deltager børnene i små kurser, hvor de sammen med en lærer i mindre grupper har sproglig opmærksomhed.

I 1., 2. og 3. klasse prikkes de børn, der har behov for et intensivt læseløft i en periode, hvor forældrene også inddrages i arbejdet.

På mellemtrinet deltager prikkede børn i lektiecafé om eftermiddagen. Desuden har man mulighed for at få en læsecomputer, som man også kan bruge derhjemme.

SFO/Klub og læsning

I SFO arbejdes der i dagligdagen med at udvikle børnenes sprog og sproglige opmærksomhed. Det er vigtigt med en sammenhængende overgang mellem skole og fritidsinstitution. Det pædagogiske arbejde skal respektere børnenes eget valg og samtidig medvirke til at fremme deres udvikling af tale, skrift og sprog gennem leg, læring og udvikling.

Det gør vi ved at give mulighed for:

- Højtlesning
- Bøger og blade til frilæsning står til fri afbenyttelse
- Rum og tid til lektielæsning
- Spil, der indebærer at børnene læser og kommunikerer med hinanden
- Computer med netadgang
- Afkrydsningslister, hvor børnene skal finde deres eget navn samt skrive evt. beskeder.
- Sang

Klassepædagogen i skole og fritidsklub er opmærksom på det enkelte barns behov for ekstra støtte.

Læse-handleplan for børnehaveklassen

Formål

- At styrke og udvikle elevernes sproglige færdigheder
- At gøre eleverne sprogligt parate til den fremtidige læse- og sprogindlæring

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal ved udgangen af bh. klassen være lus 5
- Eleven skal kunne de små og store bogstaver, både form, lyd og navn

Konkrete mål for bh. klassen

Mundtligt:

- Er sproglig parat til at lære at læse
- Har et rimeligt ord - og begrebsforråd
- Sætter pris på en god historie/ eventyr
- Er fonologisk opmærksom

Læsning:

- Kan læse sit eget navn
- kan legelæse
- Kender den korrekte læseretning
- Kender bogstavernes navne og lyde
- Kan høre et ords begyndelseslyd

Skrivning:

- Kan skrive sit eget navn
- Kan legeskrive til egne tegninger
- Forstår at skrift kan bruges til noget

Faste tiltag

Deltager i skolens/indskolingens læsebånd

Bøger med hjem, der læses med forældrene

Læsevejlederen luser eleverne i bh. klasse i februar og juni måned og afholder derefter lussamtale med klasselæreren.

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstime, hvor de låner, får læst og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Forslag til aktiviteter

Værksteder

"Gyserslottet"

Logbog

Børnestavning

Sproglege, bogstavlege

Højtlesning

(billed - kap.bøger)

Børnenes egne fortællinger

Rim og remser

Ideer til gode materialer

Big book

Gyserslottet

Evaluering

I september måned sprogvurderes eleverne, enkelte elever vurderes igen i maj

Eleverne luses i februar og juni måned af læsevejlederen

Eleverne KTI testes

Elevsamtaler

Elevplaner

Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 1: Eget navn - læser(finder) og skriver(tegner) sit eget navn

Luspunkt 2: Læseretning -kender læseretningen, at man læser fra venstre mod højre, oppefra og nedad og ved, hvordan man skifter linje

Luspunkt 3: "Det skrevne kan siges" - har opdaget og viser, at det skrevne "kan man sige" - legelæsning, kan det hele udenad

Luspunkt 4: Ordbilleder - Helordslæsning -læser kendte ord i tekster v.h.a. ordbilleder

Luspunkt 5: Eleven kan læse korte eller kendte ord som følge af indsigt i eller erfaring med at sammenarbejde forforståelse, lyd og tegn.

Forældresamarbejde

Pjece om læsning og bibliotek udleveres til første forældremøde
Forældrene læser udleverede bøger sammen med deres barn.

Læse-handleplan for 1. klasse

Formål

- At eleven erfarer at læsning og skrivning kan give oplevelser og viden
- At elevens læse- og skrivelyst stimuleres
- At eleven lærer at lytte til en sammenhængende fortælling

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 5-10
- Eleven skal ved udgangen af 1. klasse være ved luspunkt 9
- Eleven skal i OS64 være en A1 eller B1

Konkrete mål for 1. klasse

Eleven skal i løbet af 1. klasse kunne:

Mundtligt:

- Fortælle et hændelsesforløb uden hjælp
- Samtale om tekster eleven har hørt eller set
- Erstatte lytte/talesituationer med en læse/skrivesituation

Læsning:

- Sige bogstavers lyd
- Sige bogstavers navn
- Skelne bogstavers lyd og navn
- Kende bogstavernes form
- Skelne vokaler og konsonanter
- Afgøre hvilken lyd et ord begynder med (forlyd)
- Opdele ord i stavelser
- Læse småord, lydrette ord, korte sætninger og enkle tekster med forståelse (lix 5-10)

Skrivning:

- Skrive små tekster (børnestavning) som eleven selv kan gengive for andre
- Løse enkle opgaver i hæfter/ark og på computer

Stavning

- Eleven skal i sin skriveproces kunne anvende stavning, så de viser, at de har en viden om ord og bogstaver

Faste tiltag

1-2 læsebånd om året.

Der arbejdes i perioder med makkerlæsning

Der afholdes læsekonference i maj måned, hvor læsekonsulent, skoleleder, læsevejleder og klasselærer deltager.

Læsevejlederen luser eleverne i 1. klasse i september og april måned og afholder derefter lusesamtale med klasselæreren.

Iværksættelse af læseløft for elever, der har brug for det.

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstime, hvor de låner, får læst og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Forslag til aktiviteter

Makkerlæsning eller holdlæsning på forskellige niveauer

Arbejde med Big book

Oplæsning hver dag af klassens lærere

Kyllingeemne

Logbogskrivning

Træning af forskellige læsestrategier

Medtænke læsning i emne- og værkstedsundervisning

Eventyr/troldeemne

Grønland

Den nordiske mytologi

Kæledyr

Gymnastiksals- aktiviteter:

Kombinerer bevægelse og leg med træning af fx vokaler, stavelser, endelser, rim, forlyd og udlyd, bogstavets form og lyde.

Pusleords-sætninger:

Forståelse af processen fra bogstav til ord og ord til sætning.

Laver fælles sætning. Klipper i ord. Klipper i bogstaver. Danner igen. Danne nye sætninger af samme.

Individuelle læsemapper:

Hver elev har en læsemappe som indeholder skema til registrering af antal læste sider og "ugle-skemaet" til at notere når de bruger / har stiftet bekendtskab med en strategi/ugle. Forældre hjælper også med dette. Uglen må farves når eleverne bruger uglen den som en strategi. Alle læser i individuelle læsebøger tilpasset deres niveau.

Hver uge afleveres læseskemaet til gennemsyn og der sendes nye bøger med hjem.

Læsebånd:

15 - 20 minutter hver morgen læser eleverne. Eleverne vælger bøger fra niveaudelte biblioteker som står i klassen. De er delt ud på i alt 4 niveauer. I læsebåndet læses både individuelt og makkerlæsning.

Læsegrupper: / Fællestekster:

Arbejde med fællestekster i tre grupper - niveaudelt. Optimalt med en voksen til hver gruppe. Her arbejdes med forskellige tekster i de tre grupper. Teksten gives som lektie og læses igen for gruppen og arbejdes igennem i forhold til forskellige fokus områder. Fx "tekniske forhold som" : "e" lyde, "d" lyde, prikker vokaler, deler i stavelser, hvor mange bogstaver i ord, hvor mange ord i sætning osv. , men der arbejdes også med den læste teksts indhold. Efter jul kan læsegrupperne blive til "skrivegrupper" hvor der i stedet fokuseres på at skrive egne historier.

Der arbejdes med børnestavning hele året.

Ideer til gode materialer

Lydret Dingo,

Trip trap til indlæring af bogstaver.

Små spil til computeren som www.netfidusen, www.multidansk, www.emu, www.sebraen

Læseugler fra akea til at hænge på væggen

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året, hvor læsevejlederen gør det første gang og hjælper anden gang. Føres ind i mappe på intra.

OS64 i maj måned, der indsendes til PPR (Gitte Bækgaard)

Elevsamtaler, forældresamtaler

Elevplaner

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 5: Eleven kan læse korte eller kendte ord som følge af indsigt i eller erfaring med at sammenarbejde forforståelse, lyd og tegn.

Luspunkt 6: Eleven kan direkte aflæse almindelige korte ord i tekster ved hjælp af indholdsopfattelsen. Enkelte bogstavers lyd - bruger bogstavlyden, ofte det første bogstavs lyd (fonologisk), for at afkode nye ord i teksten - korrigerer undertiden sig selv

Luspunkt 7: Eleven kan tilegne sig en enkel tekst med et relevant indhold. Forstår en enkel skriftlig instruktion. Flere bogstavers lyd - bruger efter behov bogstavernes lyde effektivt under afkodningen af teksten - selvkorrektion er sædvanlig

Luspunkt 8: Eleven kan erstatte en lytte/tale situation med en læse/skrive situation (børnestavning)

Luspunkt 9: Eleven kan læse ord, der ikke er lydriktige, ved hjælp af tekstforståelsen. Effektiv brug af bogstavers lyde - bruger bogstavernes lyde effektivt i læsningen af længere, ukendte ord

Forældresamarbejde

Læsning hver dag hjemme 15-20 minutter

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Evt. pjece om læsning udleveres ved første forældremøde

Samarbejde med faglærere

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Fokus på fagord

Læse-handleplan for 2. klasse

Formål

- At eleven har lyst til og interesse for at læse og skrive
- At eleven anvender læsning og skrivning i hverdagen
- At eleven bruger læsning som kilde til oplevelse og information

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 10-15
- Eleven skal ved udgangen af 2. klasse være ved luspunkt 12
- Eleven skal i OS120 være en A1 eller B1

Konkrete mål for 2. klasse

Eleven skal i løbet af 2. klasse kunne:

Mundtligt

- tage del i samtaler og udtrykke egne meninger
- opfatte korte instruktioner og give dem videre
- stille opklarende spørgsmål

Læsning

- angive korrekte lyde i et ord
- anvende relevante afkodningsstrategier (stave, dele og lydere)
- genkende flere almindelige ord
- læse relevante tekster med forståelse (lix 10-15)

Skrivning

- skrive historier, smårim, korte beskeder og breve
- løse opgaver samt skrive små tekster ved computeren

Stavning

- Eleven skal i sin skriveproces kunne anvende stavning, så eleven er bevidst om, at der til hvert bogstav svarer en lyd.
- Være klar over, at der er undtagelser fra indlærte staveregler

Faste tiltag

1-2 læsebånd om året. Det ene kan være et fagligt læsekursus

Der arbejdes i perioder med makkerlæsning

Der afholdes læsekonference i maj måned, hvor læsekonsulent, skoleleder, læsevejleder og klasselærer deltager.

Iværksættelse af læseløft for elever, der har brug for det.

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstime, hvor de låner, får læst og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Forslag til aktiviteter

Makkerlæsning eller holdlæsning på forskellige niveauer

Træning af forskellige læsestrategier, læseforståelse og læselyst

Medtænke læsning i emne- og værkstedsundervisning

Eventyr/troldeemne

Grønland

Den nordiske mytologi

Kæledyr

Oplæsning af klassens lærere

Logbogskrivning

Focus på forskellige genrer fx skøn- og faglitteratur

Læsning af egne og andres tekster.

Højtlesning for hele klassen

Litteraturforståelse gennem den ugentlige bibliotekstime og lærerens højtlesning

Digte, form, rim, rytme og indhold

Skærmlæsning

Cooperative Learning som arbejdsmetode

Ideer til gode materialer

Nordlys for anden

Frk. Ignora - bøgerne

Ballonskibet

Kryds og tværs

Læseugler fra Akea til at hænge på væggen

Læseforståelsesstrategier fra Akea

Dansk-netskole.dk

Ann-berit.dk

Frilaesning.dk

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året. Føres ind i skema i samlemappe på intra. OS120 i maj måned, der indsendes til PPR (Gitte Bækgaard)

National test i læsning i foråret.

Elevsamtaler

Elevplaner

Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 8: Eleven kan erstatte en lytte/tale situation med en læse/skrive situation (børnestavning)

Luspunkt 9: Eleven kan læse ord, der ikke er lydrigtige, ved hjælp af tekstforståelsen. Effektiv brug af bogstavets lyde - bruger bogstavernes lyde effektivt i læsningen af længere, ukendte ord

Luspunkt 10: Vekslede strategier - anvender og skifter mellem formålsbestemte strategier i efterhånden funktionel læsning af enkle tekster

Luspunkt 11: Funktionelle læsestrategier - støtter sig fortsat til indholdet under anvendelsen af funktionelle læsestrategier for at få fat i meningen, stopper op, bliver hængende i afkodningen, der kræver megen opmærksomhed, læsningen går langsomt-læser meget langsomt, stopper tit op.

Luspunkt 12: Ukendt tekst læses selvstændigt - læser selvstændigt en ukendt tekst af et vist omfang inden for egen erfaringsverden, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodning af ukendte ord i den løbende læsning,- læsning er endnu ikke flydende.

Forældresamarbejde

Læsning hver dag hjemme 15-20 minutter

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Samarbejde med faglærere - faglig læsning

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Læse-handleplan for 3. klasse

Formål

- at eleven bevarer og fortsat udvikler lysten til at læse og skrive
- at eleven får oplevelser og tilegner sig viden gennem læsning af forskellige genrer
- at eleven stifter bekendtskab med uddrag af børnelitteraturen
- at eleven anvender læsning og skrivning i alle fag og på tværs af fagene
- at eleven erfarer, at kropssprog og stemmeføring er vigtig i al kommunikation
- at eleven henter inspiration til egen skriftlig og mundtlig formulering, fra det der læses, høres og ses.

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 15-20
- Eleven skal ved udgangen af 3. klasse være ved luspunkt 15
- Eleven skal i SL 60 være en A, B, C

Konkrete mål for 3. klasse

Eleven skal i løbet af 3. klasse kunne

Mundtligt

- lytte koncentreret til hinanden og stille relevante spørgsmål til det fortalte
- formulere egne synspunkter og forholde sig til andres
- fortælle og oplæse egne tekster
- reflektere over og samtale om indholdet i forskellige tekster og teksttyper
- beskrive billeders indhold i forbindelse med tekstlæsning

Læsning

- læse ukendte tekster med stigende hastighed
- læse med forskellige formål
- forstå en flerledet, skriftlig arbejdsbeskrivelse
- læse ukendte tekster med sikkerhed i oplæsning og forståelse (lix 15-20)

Skrivning

- nuancere skriftsproget gennem begyndende arbejde med ordklasser og deres funktion i sproget
- skrive punktum som slutning
- skrive en begyndende sammenhængende skrift
- skrive egne tekster på computeren - gemme samt finde teksterne igen

Stavning

- Eleven skal i sin skriveproces kunne anvende lydret stavning
- Stave de almindeligste ord korrekt - 120 ord
- Stavelsesdele
- Arbejde med bøjningsendelser
- Videreudvikle lydskelneevne

Faste tiltag

1-2 læsebånd om året. Det ene skal være et fagligt læsekursus

Der arbejdes i perioder med makkerlæsning

Iværksættelse af læseløft for elever, der har brug for det.

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstimer, hvor de låner, får læst og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Forslag til aktiviteter

Makkerlæsning eller holdlæsning på forskellige niveauer

Træning af forskellige læsestrategier, læseforståelse og læselyst

Medtænke læsning i emne- og værkstedsundervisning

Eventyr/troldeemne

Grønland

Den nordiske mytologi

Kæledyr

Oplæsning af klassens lærere

Logbogskrivning

Fokus på forskellige genrer fx skøn- og faglitteratur

Læsning af egne og andres tekster.

Højtlesning for hele klassen

Stenalderemne

Forfatterforløb

Faglig læsning

Arbejde med læseforståelse

Skærmlæsning

Ideer til gode materialer

Alle tiders stenalder
Frk. Ignora bøgerne
Gummi Tarzan
Omme bag klædeskabet
Drageherren (læseforståelse)
Stav 3
Frilaesning.dk
Dansk-netskole.dk
Ann-berit.dk
Læseforståelsesstrategier fra Akea

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året. Føres ind i skema i samlemappe på intra.
SL 60 i maj måned - stav 3 i foråret
Elevsamtaler
Elevplaner
Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 11: Funktionelle læsestrategier - støtter sig fortsat til indholdet under anvendelsen af funktionelle læsestrategier for at få fat i meningen, stopper op, bliver hængende i afkodningen, der kræver megen opmærksomhed, læsningen går langsomt - læser meget langsomt, stopper tit op.

Luspunkt 12: Ukendt tekst læses selvstændigt - læser selvstændigt en ukendt tekst af et vist omfang inden for egen erfaringsverden, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodning af ukendte ord i den løbende læsning - læsning er endnu ikke flydende

Luspunkt 13: Mere flydende læsning - læser mere flydende, stopper fortsat en gang imellem

Luspunkt 14: Søgelæsning - finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst

Luspunkt 15: Læser flydende med forståelse - læser flydende med god forståelse, foretrækker stillelæsning - vis sværhedsgrad

Forældresamarbejde

Læsning hver dag hjemme 15-20 minutter

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Samarbejde med faglærere - faglig læsning

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Fokus på fagord

Arbejde målrettet med faglig læsning i samarbejde med faglærere

Læse-handleplan for 4. klasse

Formål

- At konsolidere læsningen ved at eleverne læser meget og varierede tekster
- At skabe læsere med en aktiv læseindstilling
- At bevare læselysten

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 20-25 med et aldersvarende indhold
- Eleven skal ved udgangen af 4. klasse være ved luspunkt 16
- Eleven skal i SL 40 være en A, B, C
- Elevens læsehastighed skal være ca. 120 - 140 ord i minuttet

Konkrete mål for 4. klasse

Mål for læsning i dansk - Fælles mål

Det talte sprog:

1. Læse tekster op med tydelig artikulation og betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel

Det skrevne sprog - læse:

2. Anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i alderssvarende tekster

3. Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier

4. Søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk

5. Kende forskellige læseteknikker

6. Tilpasse læsehastighed, præcision og læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad

7. Udtrykke forståelse af det læste mundtligt og skriftligt

8. Læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster med god forståelse

9. Læse sig til danskfaglig viden

10. Læse med bevidsthed om eget udbytte af det læste

11. Udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner

12. Søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og i digitale medier

13. Læse lette og korte norske og svenske tekster

Læsning i fagene

Matematik (fra Fælles Mål)

1. Læse enkle faglige tekster samt anvende og forstå informationer, som indeholder matematik faglige udtryk
2. Læse, beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
3. Løse matematiske problemer knyttet til en kontekst, der giver mulighed for intuitiv tænkning, egne repræsentationer og erhvervet matematisk viden og kunnen

Natur/teknik (fra Fælles Mål)

1. Arbejde hensigtsmæssigt med forskellige undersøgelsesmetoder og udstyr indendørs og udendørs samt anvende faglig læsning

Historie og kristendomskundskab

1. Eleverne skal kunne forstå og genkende den berettende teksttype
2. Eleverne skal kunne skelne mellem fakta-faktion-fiktion
3. Eleverne skal være bevidste om deres udbytte af læsningen
4. Eleverne skal have kendskab til væsentlige ord og begreber inden for fagenes terminologi
5. Eleverne skal kunne fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af stikord, resumé, mindmap, kolonne notater, VØL diagram, tidslinje eller lignende

Faste tiltag

Kursus i læseforståelse

Lektiecafe

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstime, hvor de låner og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Bibliotekskurser

Book talks i samarbejde med Silkeborg Bibliotek

Samarbejde med faglærerne om læsning i fagene

Læse Krageungen

Forslag til aktiviteter

Brug af CI-learning på fagtekster

Arbejde med læseforståelse, læsestrategier og genreforståelse

Boganmeldelse af månedens bog i elevintra

Gode bøger til 4. klasse:

Krageungen, Tossernes kærlighed, Guldhjertet, De grå og de sorte, Den sorte Safir

Vikingetiden

Salmer

Læsebånd, 20 minutters læsning hver morgen.

Ideer til gode materialer

Omme bag klædeskabet

Helge der ik´ ku´ vælge - og andre nye fortællinger

Pigen uden arme - og andre nye fortællinger

Gid du brækker benene! - og andre nye fortællinger

Alle tiders vikingetid

www.dansk-netskole.dk

www.frilaesning.dk

www.Ann-berit.dk

Læseforståelsesstrategier fra Akea

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året. Føres ind i skema i samlemappe på intra.

SL 40 i maj måned

National test i læsning i foråret

Elevsamtaler

Elevplaner

Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 14: Søgelæsning - finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst

Luspunkt 15: Læser flydende med forståelse - læser flydende med god forståelse, foretrækker stillelæsning - vis sværhedsgrad

Luspunkt 16. Instruktionslæsning - læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling.

Luspunkt 18. "Bogsluger" - serier - læser meget, læser af lyst

18.a. - læser med udbytte, såvel skønlitterære bogserier i et større omfang som faglige tekster og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål

Forældresamarbejde

Læsning hver dag hjemme 15-20 minutter

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Læsning i fagene

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Fokus på fagord

Arbejde målrettet med undervisning i faglig læsning i samarbejde med dansklærere, så en ensartet læseteknik og læsemåde opnås, der kan bruges gensidigt.

Læse-handleplan for 5. klasse

Formål

- At konsolidere læsningen ved at eleverne læser meget og læser varierede tekster.
- At skabe læsere med en aktiv læseindstilling
- At bevare læselysten.

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 25-30 med et aldersvarende indhold
- Eleven skal ved udgangen af 5. klasse være ved luspunkt 17
- Eleven skal i læseprøven Læs 5 mindst være kategori 3
- Elevens læsehastighed skal være ca. 140 - 170 ord i minuttet

Konkrete mål for 5. klasse

Det talte sprog:

1. Læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål

Det skrevne sprog - læse:

2. Anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
3. Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
4. Søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
5. Kende forskellige læseteknikker
6. Udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad
7. Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form
8. Læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse
9. Læse sig til danskfaglig viden
10. Læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste
11. Udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur
12. Søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning
13. Læse lette norske og svenske tekster

Læsning i fagene

Matematik (fra Nye Fælles Mål)

1. Læse enkle faglige tekster samt anvende og forstå informationer, som indeholder matematikfaglige udtryk
2. Læse, beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
3. Løse matematiske problemer knyttet til en kontekst, der giver mulighed for intuitiv tænkning, egne repræsentationer og erhvervet matematisk viden og kunnen

Natur/teknik (fra Nye Fælles Mål)

1. Arbejde hensigtsmæssigt med forskellige undersøgelsesmetoder og udstyr indendørs og udendørs samt anvende faglig læsning

Historie og kristendomskundskab

1. Eleverne skal kunne forstå og genkende den berettende teksttype
2. Eleverne skal kunne skelne mellem fakta-faktion-fiktion
3. Eleverne skal være bevidste om deres udbytte af læsningen
4. Eleverne skal have kendskab til væsentlige ord og begreber inden for fagenes terminologi
5. Eleverne skal kunne fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af fx stikord, resumé, referat og tidslinje

Faste tiltag

Kursus i læseforståelse/hastighed/tekstforståelse

Lektiecafe

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstime, hvor de låner og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Bibliotekskurser

Book talks i samarbejde med Silkeborg Bibliotek

" Hvem vil være litterær" - en læsekonkurrence sammen med Frisholm/Bryrup/-Virklund

Besøg på Silkeborg Bibliotek - i samarbejde med Anne Tvedes

Samarbejde med faglærerne om læsning i fagene/faglig læsning

Læsebånd 15 minutter i starten af hver dansktime

Robinsonader

Læsning og drama i forbindelse med skuespil til skolefesten

Ideer til gode materialer

Læs med og læs på (kursus i læseforståelse)

Helge der ik' ku' vælge - og andre nye fortællinger

Pigen uden arme - og andre nye fortællinger

Gid du brækker benene! - og andre nye fortællinger

www.dansk-netskole.dk

www.Ann-berit.dk

Læseforståelsesstrategier fra Akea

Materialer til robinsonader:

- Robinson Crusoe (Blå dingo udgave)
- Fluernes herre dvd
- Øen i fuglegaden dvd og bog
- Idekasse på depotet
- www.emu.dk

God oplæsningsbog: Drengen i den stribede pyjamas

Nordlys for femte (opgaver og ideer på skolekom, danskkonference)

Gode bøger til femte klasse:

"En som Hodder" af Bjarne Reuter

"Hønsepigen" af Bent Haller

"Pigen og Dragen" (1. del) af Carole Wilkinson

"Djævelens lærling" (1. del) af Kenneth Bøgh Andersen

"Den umagiske" (1. del I Nikodemus' tjeneste) af Christopher Golden

"Heksejægerens lærling" (1. del) af Joseph Delaney

"Sonea De sorte troldmænd 1" (1. Del i "De sorte troldmænd) af Trudi Canavan

"Skyggeporten" af Lene Kaaberbøl

"Dæmonernes hvisken" (1. del i "Historien om Mira") af Josefine Ottesen

"Spiralportens vogter" (1. del i "spiralen") af Lise Bidstrup

"Skygger over Fraterna" af Andreas D. Hesse

"Skammerens datter" af Lene Kaaberbøl

"Vennebogen" (1. del) af Lin Hallberg

"Adam den tredje i fjerde" af Torun Lian

"Karl's Kabale" af René Toft Simonsen

"En ond skygge" af Lise Andersen

"Uden for kliken" af Inger Brattström

"Enhjørningens mærke" af Tone Kjærnli

"Hasard - den brune hingst" af Christina Nordstrøm
"Stjerneflugt" af Christina Nordstrøm
"Hestetyven" af Lærke Knudsen Lorentsen
"Bogen om Pim" af Cajsa Winqvist
"Det fremmede i Sally" af Dorte Roholte
"Iqbal Farooq og den sorte Pjerrot" (1. del) af Manu Sareen
"Vampyrfesten" (1. del i "Nattens børn) af Benni Bødker
"Stjernen fra Kazan" af Eva Ibbotsen
"Amalies natbog" af Marie Oskarsson
"Uden for kliken" (1. del) af Inger Brattström
"Pitbull-Terje går amok" af Endre Lund Eriksen

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året. Føres ind i skema i samlemappe på intra.

Læs 5 i april/maj

Elevsamtaler

Elevplaner

Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 14: Søgelæsning - finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst

Luspunkt 15: Læser flydende med forståelse - læser flydende med god forståelse, foretrækker stillelæsning - vis sværhedsgrad

Luspunkt 16: Instruktionslæsning - læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling.

Luspunkt 17: TV tekster - forstår indholdet i udenlandske film og naturprogrammer vha. underteksterne

Luspunkt 18. "Bogsluger" - serier - læser meget, læser af lyst

18.a. - læser med udbytte, såvel skønlitterære bogserier i et større omfang som faglige tekster og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål

18.b. "Bogsluger" - ungdomsbøger

- har let ved at læse, læser fortrinsvis ungdomsbøger med personskildringer, miljøbeskrivelser og indre monologer

18.c. "Bogsluger" - genrelæsning

- udvider sin læsning til forskellige genrer med større kompleksitet inden for voksenlitteraturen, magter at læse flere bøger parallelt

Forældresamarbejde

Støtte skolen i opfordring til læsning af lyst.

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Læsning i fagene

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Fokus på fagord

Arbejde målrettet med undervisning i faglig læsning i samarbejde med dansklærere, så en ensartet læseteknik og læsemåde opnås, der kan bruges gensidigt.

Læse-handleplan for 6. klasse

Formål

- At konsolidere læsningen ved at eleverne læser meget og læser varierede tekster.
- At skabe læsere med en aktiv læseindstilling
- At bevare læselysten.

Operationelle mål, der arbejdes mod

- Eleven skal kunne læse og forstå tekster lix 30-35 med et aldersvarende indhold
- Eleven skal ved udgangen af 6. klasse være ved luspunkt 18
- Eleven skal i læseprøven TL1 mindst være kategori 2
- Elevens læsehastighed skal være ca. 160-175 ord i minuttet eller mere

Konkrete mål for 6. klasse

Det talte sprog:

1. Læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål

Det skrevne sprog - læse:

2. Anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
3. Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
4. Søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
5. Kende forskellige læseteknikker
6. Udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad
7. Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form
8. Læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse
9. Læse sig til danskfaglig viden
10. Læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste
11. Udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur
12. Søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning

13. Læse lette norske og svenske tekster

Læsning i fagene

Matematik (fra Nye Fælles Mål)

1. Læse enkle faglige tekster samt anvende og forstå informationer, som indeholder matematikfaglige udtryk
2. Læse, beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
3. Løse matematiske problemer knyttet til en kontekst, der giver mulighed for intuitiv tænkning, egne repræsentationer og erhvervet matematisk viden og kunnen

Natur/teknik (fra Nye Fælles Mål)

1. Arbejde hensigtsmæssigt med forskellige undersøgelsesmetoder og udstyr indendørs og udendørs samt anvende faglig læsning

Historie og kristendomskundskab

1. Eleverne skal kunne forstå og genkende den berettende teksttype
2. Eleverne skal kunne skelne mellem fakta-faktion-fiktion
3. Eleverne skal være bevidste om deres udbytte af læsningen
4. Eleverne skal have kendskab til væsentlige ord og begreber inden for fagenes terminologi
5. Eleverne skal kunne fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af fx stikord, resumé, referat og tidslinje

Faste tiltag

Kursus i læseforståelse/hastighed/tekstforståelse

Lektiecafe

Arbejdet med læsning skal fremgå af årsplaner og elevplaner

Eleverne har bibliotekstimer, hvor de låner og hører om bøger i samarbejde med bibliotekaren.

Bibliotekskurser

Besøg på Silkeborg Bibliotek - i samarbejde med Anne Tvedes - gæt en dims

Samarbejde med faglærerne om læsning i fagene/faglig læsning

Noveller, læsning, analyse og skrivning.

Aviskonkurrence i uge 44

Ideer til gode materialer

Læs med og læs på (kursus i læseforståelse)

Helge der ik' ku' vælge - og andre nye fortællinger
Pigen uden arme - og andre nye fortællinger
Gid du brækker benene! - og andre nye fortællinger

www.dansk-netskole.dk

www.Ann-berit.dk

Læseforståelsesstrategier fra Akea

Brug jeopardy til evaluering, lav selv et jeopardy-spil. Elever og/eller lærer laver selv svar og spørgsmål til. Det er rigtig sjovt som afslutning/eva. på emne:

www.jeopardylabs.com

Glogster.com kan bruges til at lave sin egen væg med tekster, billede, video. Jeg har brugt det i 6. til at lave biografi.

<http://stin7100.glogster.com/mit-liv-stine/>

<http://stin7100.glogster.com/mit-liv-2/>

Gode bøger til sjette:

Et hjerte til Maria, I år er alting anderledes, En dødssyg ven", "Skammerens datter", "Tokes maske" og "Sandhed og konsekvens".

Evaluering

Lusning af eleverne mindst 2 gange om året. Føres ind i skema i samlemappe på intra.

TL 1 i april/maj

Elevsamtaler

Elevplaner

Forældresamtaler

Typiske kendetegn for en elev på dette trin

Luspunkt 14: Søgelæsning - finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst

Luspunkt 15: Læser flydende med forståelse - læser flydende med god forståelse, foretrækker stillelæsning - vis sværhedsgrad

Luspunkt 16: Instruktionslæsning - læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling.

Luspunkt 17: TV tekster - forstår indholdet i udenlandske film og naturprogrammer vha. undertekster

Luspunkt 18. "Bogsluger" - serier - læser meget, læser af lyst

18.a. - læser med udbytte, såvel skønlitterære bogserier i et større omfang som faglige tekster og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål

18.b. "Bogsluger" - ungdomsbøger

- har let ved at læse, læser fortrinsvis ungdomsbøger med personskildringer, miljøbeskrivelser og indre monologer

18.c. "Bogsluger" - genrelæsning

- udvider sin læsning til forskellige genrer med større kompleksitet inden for voksenlitteraturen, magter at læse flere bøger parallelt

Forældresamarbejde

Støtte skolen i opfordring til læsning

Aftaler om samarbejde ved læseløft med hjemmet

Læsning i fagene

Læsning ind i tværfaglige emner

Genreforståelse af faglige tekster

Fokus på fagord

Arbejde målrettet med undervisning i faglig læsning i samarbejde med dansklærere, så en ensartet læseteknik og læsemåde opnås, der kan bruges gensidigt.